

# งานส่งเสริมอุตสาหกรรม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

**งานส่งเสริมอุตสาหกรรม** ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้งานหัตถกรรมจากพืชในท้องถิ่น ส่งเสริมการแปรรูป การทำผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์รูปแบบของผลิตภัณฑ์และลดรายให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยเน้นการนำพืชในท้องถิ่นมาแปรรูป เช่น กระจูด เตยปาหนัน หญ้าแฝก มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื้อตะกร้า กระเป๋า กล่องใส่กระดาษทิชชู ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการทอผ้า การสร้างตลาดใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า สร้างรายได้ที่ยั่งยืนแก่เกษตรกร



## บุคลากร

บุคลากรของงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เป็นบุคลากรในสังกัดของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น ๖ ราย ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน และลูกจ้างชั่วคราวรายวัน ดังนี้

บุคลากร	เพศ		รวม	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง		
ข้าราชการ	๑	-	๑	
ลูกจ้างประจำ	-	๑	๑	
ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	-	๑	๑	
พนักงานจ้างเหมา	๑	๒	๓	
รวม			๖	



## ภารกิจหลักของงานส่งเสริมอุตสาหกรรม

### การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระจุก

**กระจุก** เป็นพืชขึ้นอยู่ในพื้นที่พรุ ลักษณะลำต้นกลมกลวงเป็นปล้องมีข้ออยู่ภายใน เจริญเติบโตได้ดีในน้ำ ลำต้นสูงประมาณ ๑-๓ เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑/๘ - ๕/๑๖ นิ้ว ไม่มีใบ มีดอกอยู่ส่วนปลายของลำต้น

**การนำกระจุกมาใช้ประโยชน์** เริ่มจากการคัดเลือกต้นกระจุกที่ยาวและสมบูรณ์ มีขนาดใกล้เคียงกันมัดรวมกัน นำมาหมักโคลน เพื่อให้เส้นกระจุกเหนียว จากนั้นนำกระจุกไปผึ่งแดดให้แห้งสนิท หากต้องการให้มีสีสนสวยงาม ให้ย้อมสี โดยนำกระจุกที่รีดแล้วมาย้อมสี ใช้ภาชนะปากกว้างต้มน้ำให้เดือด เติมน้ำและเกลือ พอเดือด นำกระจุกมาพับจุ่มแช่น้ำสี ๒-๓ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ เสื่อกระจุก กระบุง ตะกร้า กระเป๋า กระสอบใส่ข้าวเปลือก เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีความนุ่ม คงทน สวยงาม และในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย เพื่อใช้ประโยชน์หลากหลายขึ้น



### การพัฒนาผลิตภัณฑ์เตยปากัน

**ปากัน** ปาณะ (ภาษามุสลิมทางใต้) เป็นพืชท้องถิ่นที่พบเห็นได้ทั่วไป เจริญเติบโตได้ดีในสภาพพื้นที่ชื้นแฉะที่มีดินทรายปนอยู่ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าหรือบริเวณลำธาร ลักษณะใบมีหนามแหลมริมใบทั้ง ๒ ข้าง และตรงกลางใบเหมือนเตยหนาม แต่จะมีขนาดเล็กและบางกว่า ความยาวของใบ ประมาณ ๐.๕ - ๑ เมตร

**การนำใบเตยปากันมาใช้ประโยชน์** ตัดใบเตยปากันให้ถึงโคนใบ นำมาแยกส่วนของหนามทั้ง ๒ ด้านออกให้เหลือเฉพาะแผ่นใบ นำไปตากแดด แล้วลนไฟ ทำให้เส้นใยอ่อนนุ่มและมีความยืดหยุ่น เป็นเงามันเพิ่มขึ้น หากต้องการให้มีสีสนสวยงาม ต้องนำไปย้อมสี โดยการนำสีเคมีผสมกับน้ำละลายในอัตราส่วนที่ต้องการสำหรับการย้อม ต้มให้เดือด มัดใบเตยปากันที่แห้ง จุ่มแช่น้ำสี ๒-๓ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน และไว้ใส่เครื่องประดับตกแต่งได้แก่ เสื่อ กระเชอ กระเป๋าถือสตรี หมอนอิง ซองใส่โทรศัพท์ เป็นต้น



## การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยาแฝก

**กล้วยาแฝก** เป็นพืชตระกูลหญ้า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงดำริให้ปลูกเพื่อปรับปรุงดิน แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ หญ้าแฝก จะเจริญเติบโตขึ้นเป็นกอเบียดกันแน่น ใบแคบยาวเรียว เมื่อแห้งจะมีความเหนียวแข็งแรง และทนทานต่อการย่อยสลาย จึงเหมาะแก่การนำมาสานเพื่อทำผลิตภัณฑ์ ซึ่งในปัจจุบันได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จนเป็นที่รู้จัก และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในทุก ๆ ด้าน

**การนำใบหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์** โดยตัดใบหญ้าแฝกที่สมบูรณ์ เลือกใบที่ยาว นำมาตากแดดให้แห้งประมาณ ๓-๖ วัน แล้วอบด้วยกำมะถัน ๑ คืบ กรีดริมใบออกเพื่อลบคมหญ้าแฝก หากต้องการให้มีสีสนสวยงาม ต้องนำไปย้อมสี โดยใช้ น้ำ ๑๐ ลิตรที่ผสมสีต้มให้เดือด ใส่สารส้มเพื่อกัดความมันของใบแฝก นำใบหญ้าแฝกมาจุ่มลงในน้ำเดือด ๓-๕ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ตะกร้า กระเป๋า กล่องใส่ทิชชู ภาชนะต่างๆ เครื่องใช้ตกแต่งบ้าน และอื่นๆ



## การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง



**ผ้าทอพื้นเมือง** เป็นผ้าทอด้วยกี่หรือหูกพื้นบ้าน ตามกรรมวิธีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งงานอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของนราธิวาส โดยพัฒนาลายผ้าทอในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีแนวคิดมาจากดอกไม้ของไทย ซึ่งเส้นใยที่ใช้จะมีทั้งเส้นใยฝ้ายแท้ และใยประดิษฐ์ ที่ผลิตจากโพลีเอสเตอร์ โดยลายผ้าทอที่ส่งเสริมมีมากกว่า ๒๐ ลาย ตัวอย่างเช่น ลายกระดุมทอง พุดจิบ พุดซ้อน ศกุนตลา ดอกแก้วเจ้าจอม รักเร่ เป็นต้น

**ขั้นตอนการทอผ้า** โดยเริ่มจากการคำนวณรูปแบบผลิตภัณฑ์ คำนวณหน้าผ้า เดินด้าย ทำด้าย-ม้วนด้ายเข้าเพลาคัดลายผ้า เก็บตะกอ ผูกโยงตะกอและเท้าเหยียบ กรอด้วยบุง และทอเป็นพื้นผ้า โดยทางงานอุตสาหกรรมมีการเปิดอบรมในหลักสูตร การทอผ้าขั้นพื้นฐาน พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง การทอผ้าเพิ่มทักษะ และการออกแบบลาย ให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ



## โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าจากเส้นใยพืช

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าจากเส้นใยพืช” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๘ กลุ่ม จำนวน ๕๐ ราย โดยให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการทำผลิตภัณฑ์ ประกอบวัสดุต่างๆพร้อมสาธิตการทำรูปแบบจากผลิตภัณฑ์เพื่อขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์และเทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์



## โครงการพัฒนาคุณภาพและกระบวนการผลิตเส้นใยพืชและผ้าทอพื้นเมือง

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาคุณภาพและกระบวนการผลิตเส้นใยพืชและผ้าทอพื้นเมือง” ให้แก่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๙๐ ราย โดยให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้พัฒนารูปแบบ และแปรรูปวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้เสริมจากอาชีพหลัก และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งให้ความรู้ด้านงานส่งเสริมอุตสาหกรรมชุมชนสู่คนรุ่นหลังต่อไป



## โครงการพัฒนาคุณภาพและกระบวนการผลิตเส้นใยพืชและผ้ากอพพื้นเมือง

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาคุณภาพและกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์กระจูด” ให้แก่ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๒ รุ่นๆ ละ ๑๐ ราย ณ บ้านบางมะนาว หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง และบ้านยูโย หมู่ ๖ ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยส่งเสริมพัฒนารูปแบบและแปรรูปวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เสริมจากอาชีพหลัก และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้สืบไป



## โครงการฝึกอบรมการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์” ณ บ้านตอหลัง หมู่ 3 ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ให้แก่ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๑๕ ราย โดยส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพเกษตรกรในโครงการฯ สามารถที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดได้

